УДК 338.12 (075.8)

Дубчак І.О., Цимбалюк С.Я.

Університет державної фіскальної служби України

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ЯК НАПРЯМ ЗБАЛАНСОВАНОГО ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Серед основних вимог сучасного поступового розвитку національних економік, у процесі якого значна частка створення валового доходу країни припадає на промисловість, вирішальну роль відіграє ступінь збалансованості екологічного розвитку окремих територій. Виробництво, особливо промислове, – головний чинник забруднення біосфери, екологічних проблем сучасності загалом. Сама сутність виробництва передбачає вилучення з довкілля одних речовин і створення натомість інших, з обов'язковими побічними продуктами (відходами, сміттям, шумом, випромінюванням та ін.). Як вилучення певних речовин, так і привнесення в біосферу інших, змінюють структуру екосистем, впливають на хід їх розвитку та еволюції, привносять у довкілля такі об'єкти та параметри, до яких людина у своїй еволюційній історії не могла, та й не мала потреби пристосуватися біологічно.

Незбалансованість екологічного розвитку безпосередньо впливає на стан та функціонування промислового виробництва. Виникає нагальна потреба у здійсненні комплексу заходів, спрямованих на поліпшення якості навколишнього середовища, що безпосередньо є чинником вирішення екологічних проблем у системі суспільного виробництва країни. Формування стійкого розвитку передбачає екологізацію промислового виробництва.

Екологізація виробництва – це інструмент забезпечення екологічної безпеки і досягнення сталого розвитку, що інтегрує соціо-еколого-економічні процеси, що ґрунтуються на прийнятті взаємопов'язаних економічних, техніко-технологічних, соціальних рішень та сприяють ефективному досягненню екологічних цілей і завдань виробничої системи [1].

Одним з пріоритетних напрямків реалізації програми сталого розвитку є екологізація виробництва, здійснення якої дозволить вирішити конкретні екологічні проблеми на рівні підприємств і регіонів. Проведення екологізації виробництва можливо в двох напрямках: комплексна екологізація всього виробництва та екологізація всієї системи управління виробничим комплексом [2]. Екологізація промислової діяльності суб'єктів господарювання, у свою чергу, передбачає на макрорівні екологізацію продукції, технології виробництва, розробку технологій ефективного очисного обладнання, засобів амортизації та

контролю, а також розробку варіантів отримання нової корисної продукції з відходів галузі.

Однак, поруч із сутністю екологізації як передвиробничого заходу, доцільно розглянути процес екологізації безпосередньо під час досить довгого періоду промислового виробництва. В даному випадку здійснюється реалізація комплексу заходів, спрямованих на зменшення техногенного навантаження на навколишнє природне середовище.

Серед заходів, спрямованих на покращення екологічних характеристик промислового виробництва слід виділити: посилення моніторингу стану екологічного впливу підприємств на природне середовище, впровадження системи економічного стимулювання підприємств і організацій, що скорочують шкідливі викиди й покращують загальний екологічний стан виробництва, через надання певних пільг, регресивне оподаткування, розробка дієвої системи пільгового кредитування екологічних проектів, розробка науково-методичного забезпечення вирішення проблем екологізації промислового виробництва, зокрема щодо дієвого економічного механізму стимулювання природоохоронної діяльності з боку держави.

Таким чином, Україна, знаходячись на шляху до вступу у європейський економічний простір, повинна надати державній політиці у сфері екологізації виробництва першочергового стратегічного характеру – на макрорівні, та забезпечувати стимулювання та підтримку суб'єктів господарювання до здійснення комплексу заходів екологізації на мікрорівні.

Перелік використаних джерел:

1. Герасимчук З.В. Екологічна безпека регіону: діагностика та механізм забезпечення: [Монографія] / З.В.Герасимчук, А.О. Олексик. – Луцьк: Настир'я, 2007. – 280 с.

2. Кирсанова Т.А., Кирсанова Е.В., Лукьянихин В.А. Экологический контролинг – инструмент экоменеджмента / Под ред. к.е.н. В.А. Лукьянихина.– Сумы: Изд-во «Козацький вал», 2004. – 222 с.

3. Беляев Ю.К. Об экологизации производства. Проблемы экологии. – Львов, 1986. – 95 с.